Beschouwingen op begroting 2025

Voorzitter,

Graag bedanken we iedereen die een bijdrage heeft geleverd aan de totstandkoming van deze begroting. We blijven investeren in onze gemeenschap. De donkere wolken vanaf 2026 komen echter rap op ons af. De onzekerheden zijn helaas nog steeds niet weggenomen en als er vanuit Den Haag niets gebeurt, dan zullen er bij de volgende begroting vervelende keuzes moeten worden gemaakt. Hopelijk is het tij nog te keren, maar anders zullen we samen snel moeten beginnen ons hierop voor te bereiden.

Programma 1; Burger en bestuur

Over een kleine maand gaan we onze nieuwe burgemeester verwelkomen. Nadat we eerst afscheid gaan nemen van onze huidige burgemeester. Die we op deze plaats alvast willen danken voor het standvastig op koers houden van onze gemeente. Want de complexiteit in het openbaar bestuur wordt er niet eenvoudiger op. Meer taken, minder geld. Uitblijvende besluiten, en landelijk vooral veel gedoe. Des te knapper hoe we het in Laarbeek relatief rustig weten te houden. Een compliment aan bestuur en inwoners is dan ook op z'n plaats. De sociale en hechte gemeenschap die we zijn, willen we met z'n allen graag zo houden. Maar de buiten-Laarbeekse ontwikkelingen helpen ons op z'n zachtst gezegd hier niet echt in mee.

Programma 2; Veiligheid

Het is goed om te lezen dat de investering in een groene BOA reeds zijn vruchten afwerpt. Met het dit jaar vastgestelde evenementenbeleid is een goede basis gelegd. We zijn benieuwd naar de herijking van dit beleid volgend jaar. Het blijft hierbij zoeken naar de balans tussen ruimte voor evenementen en veiligheid. Als we volgend jaar dit beleid herijken, vertrouwen we erop dat we blijven redeneren vanuit het proberen mogelijk te maken van evenementen.

Programma 3; Woon- en leefklimaat

Zowel op het gebied van woningbouw als op het gebied van verkeer staan we voor grote uitdagingen. Enerzijds door forse kostenstijgingen, anderzijds door de grote vraag naar woningen, en dan met name betaalbare woningen en sociale huurwoningen. Sociale huurwoningen moeten meer gerealiseerd gaan worden. Plan d'n Hoge Suute in Mariahout heeft aangetoond dat dit nog altijd mogelijk is. Een groep die vaak tussen wal en schip valt, is

de groep die net teveel verdient om in aanmerking te komen voor toeslagen. Als ABL vragen we ook juist voor deze groep om aandacht. Met woningen in de categorie betaalbare koop en huur.

We zijn voorstander van het bouwen naar behoefte, maar wel met behoud van voldoende groen en van de eigen karakters van onze kernen. We moeten op zoek naar geschikte bouwlocaties, niet alleen inbreiding maar ook uitbreiding. Hiervoor dienen we een **motie** in.

Wellicht moeten we hier ook op zoek naar meer transformaties van bestaande panden en tijdelijke oplossingen, mits deze passen binnen de gemaakte afspraken. Groei van het aantal inwoners is daarbij geen doel, wel het bouwen van voldoende woningen voor onze eigen inwoners.

Bereikbaarheid en verkeersveiligheid is al vele jaren een grote zorg. Er zijn meerdere knelpunten waarvoor dringend een oplossing moet komen. Helaas zijn we hier vaak afhankelijk van de Provincie, maar we moeten hier wel constant druk op uit blijven oefenen. De plannen groeien, de realisatie moet echter nog komen. Als ABL pleiten we hierbij al langere tijd voor een integrale aanpak van het verkeer. We zijn verheugd dat deze integrale aanpak inmiddels breed wordt ondersteund.

Programma 4; Economie en werkgelegenheid

Onze Brainportregio is hot en dat blijft nog wel even zo. We zoeken hier volop de samenwerking, maar we merken ook dat er verschillen ontstaan. Er zijn kritische geluiden over de gevolgen van de schaalsprong voor huizenprijzen en wachtlijsten. Ook het niet meer thuis voelen in de eigen buurt wordt regelmatig gehoord in de regio. Over het algemeen genomen zijn deze situaties in Laarbeek wellicht in mindere mate aanwezig, maar dat betekent niet dat we er geen aandacht voor moeten hebben.

Economisch gaat het onze regio voor de wind. We moeten blijven zorgen dat de voordelen hiervan ook bij onze inwoners terecht komen. Zij ervaren immers ook de lasten van deze groei en zoals gezegd de kritische geluiden nemen toe. Het is onze taak om hierover het eerlijke verhaal te blijven vertellen en te zorgen dat de balans in voor- en nadelen positief is. Het bouwen voor behoud van onze eigen jongeren en ouderen in de afzonderlijke kernen is daarbij een belangrijke factor. Het versterkt immers het verenigingsleven en de sociale cohesie. En het biedt ook kansen voor de eigen commerciële voorzieningen in de kernen, die ook gebaat zijn bij voldoende vraag. Dat onze inwoners dit belangrijk vinden bleek maar weer eens uit het onlangs gepresenteerde inwonersonderzoek in het kader van de omgevingsvisie kernen.

Behoud van het zwembad is in onze ogen een typisch voorbeeld wat past in deze situatie. Is het zwembad eenmaal weg, dan is de kans klein dat het ooit nog terugkomt. Kunnen we het zwembad behouden dan is dit een opsteker voor onze gemeenschap en een teken dat we de leefbaarheid weldegelijk kunnen versterken, misschien juist wel dankzij de schaalsprong. Dat dit

niet kan tegen iedere prijs is duidelijk. Maar ook hier willen we eerst in mogelijkheden denken, voordat we ideeën op voorhand afserveren.

Een ander voorbeeld is de investering in het bedrijventerrein van de Peel. Best een forse investering vanuit Laarbeek in een ontwikkeling elders in de regio, waar we in directe opbrengsten weinig van zullen merken. Uiteraard blijven we alert op de eventuele risico's. Toch moeten we ook hier regiobreed durven denken en gelukkig wordt dit ook breed gedragen in onze gemeenteraad. Laarbeek is niet eenkennig en ziet de voordelen van een sterke regio.

Programma 5; Gezondheid, welzijn, zorg en onderwijs

In 2025 staat de ontwikkeling van een integraal huisvestingsplan voor onze scholen op het programma, waarin we zorgvuldige investerings-afwegingen moeten maken. Ook hier zien wij kansen om met deze plannen te investeren in de toekomst van onze jeugd en leefbare wijken. Net zoals het ontmoetingscentrum, een proces dat loopt en waar we een grote investering gaan doen in een belangrijk gebouw voor de Beek en Donkse gemeenschap. We kijken dan ook uit naar de twee scenario's die we begin 2025 voorgelegd krijgen.

Daarnaast zien we dat de initiatieven vanuit inwoners meer aandacht krijgen. Een mooie ontwikkeling. Onze zorg blijft over de huisartsenzorg, die nog meer onder druk komt door bevolkingsgroei, vergrijzing en diverse woonzorginitiatieven.

Programma 6; Financiën en bedrijfsvoering

Met zorg constateren wij de aanhoudende onzekerheid over het financiële meerjarenperspectief voor gemeenten. De onduidelijkheid over de structurele financiering vanuit het Rijk, gecombineerd met de toenemende gemeentelijke taken, maakt het opstellen van een solide meerjarenbegroting onmogelijk. Wij ondersteunen daarom het college om actief te blijven pleiten voor meer financiële duidelijkheid bij het Rijk.

Het is positief dat onze gemeente qua woonlasten een gemiddelde positie inneemt ten opzichte van vergelijkbare gemeenten. Een goede balans tussen de woonlasten en het voorzieningenniveau willen wij graag handhaven, om onze gemeente aantrekkelijk te houden voor huidige en toekomstige inwoners.

Graag vragen we het college nu alvast om bij de volgende kadernota het volgende mee te nemen:

1. meer inzicht in de cijfers en analyse van de personeelsmonitor, specifiek hoe Laarbeek zich verhoudt tot vergelijkbare gemeenten. Aspecten als personeelsverloop, ziekteverzuim en medewerkerstevredenheid zijn belangrijke indicatoren voor een gezonde organisatie.

2. een visie op de toekomstige dienstverlening aan onze inwoners. In een tijd van digitalisering en veranderende verwachtingen van burgers, is het essentieel dat we een helder beeld hebben van hoe we onze dienstverlening willen vormgeven.
3. Inzicht over hoe we staan met onze informatiebeveiliging. De geschetste ontwikkelingen op het gebied van informatiebeveiliging en privacy zijn voor ons nu onvoldoende inzichtelijk. Waar voldoen we wel en niet aan de vereisten? En wat doen we hier dan aan?

Tot slot spreken wij onze waardering uit voor de verbeteringen in de Planning & Control cyclus. De verhoogde transparantie en verbeterde informatievoorziening dragen bij aan een betere controlerende rol van de raad. Dank hiervoor.

Fractie Algemeen Belang Laarbeek
Bas van Sinten
Maikel Sanders
Ruud Fransen
Ron Verschuren